

درباره بیمار و بیماری و ... (۵)

علی باقریان

تادیکرمردمان را فایده بُود

قسمت قبل به پایان رسید، درحالی که حرف از طبیبان الهی، ازجمله پیامبر اسلام (ص)، بود که بنابه سخنان امام علی (ع) دست کم ۳ ویژگی دارند: اول اینکه حکیم اند، دوم اینکه خود درد می‌جویند که آن را درمان کنند، سوم اینکه گاه، از سر دلسوزی و غمخواری و علی‌رغم خواسته و خواهش بیمار، درمانی سخت و طاقت‌فرسا پیش می‌گیرند که درنهایت به‌سود اوست. مولوی در همین معنی سروده است: «بچه می‌لرزد از آن نیش حجام/ مادر مشفق در آن دم شادکام// نیم‌جان بیستاند و صد جان دهد/ آنج دروهمت نیاید آن دهد». دفع خون فاسد با تیغ‌زدن درناک است (البته حالا دیگر نه)، اما به صحت و طراوت بعُدش می‌ارزد. بایست از چنین طبیبی که خشم اولیه و البته نایجای بیمار را به‌جان می‌خرد سپاسگزار بود، چای‌نکه هم به‌گفته مولوی، «گر طبیبی حادثی رنجور را تلخی دهد/ گرچه ظالم می‌نماید نیست ظالم عادل است». این طبیب همانند پدری است که گاه در تربیت فرزند خود بیش‌از حد سخت می‌گیرد. تا سخن از پدر است و هنوز در حال‌وهوای ایام ولادت امام علی (ع) هستیم، حدیثی غریب بیاورم از گفته نظامی عروضی در «چهارمقاله» از همان «غالت چهارم در علم طب و هدایت طبیب» که در قسمت دوم این یادداشت‌ها بدان اشاره کردم.

نویسند، در حکایت یازدهم این بخش، نقل کرده است که «فضل بن یحیی برمکی ادست راست هارون الرشید که خراسانی‌نژاد بود ا را بر سینه قدری برص پدید آمد؛ عظیم رنجور شد و گرمابه‌رفتن به شب انداخت تا کسب کسی بر آن مطلع نشود. پس ندیمان را جمع کرد و گفت: «امروز در عراق و خراسان و شام و پارس کدام طبیب را حاقق تر می‌دانند و بدین معنی که مشهورتر است؟» گفتند: «جاثلیق پارس.» «منظور اسقف حکیم فارس است. به‌فرموده، او را از شیراز به بغداد آورند و «جاثلیق دست به معالجت برد و آنچه در این‌باب بود بکرد. روزگاری برآمد؛ هیچ فایده نداشت و حکیم جاثلیق بر خویش همنی پیچید که «این چندان کار نبود و چندین بکشید»، تا روزی با فضل بن یحیی نشسته بود؛ گفت: «ای خداوند بزرگوار! آنچه معالجت بوم کردم؛ هیچ اثر نکرد. مگر پدر از تو ناخشنود است؛ پدر را خشنود کن، تا من این علت از تو ببرم.» فضل آن‌شب برخاست و به‌زدیک یحیی رفت و در پای او افتاد و رضای او بطلبید؛ و آن پدر پیر از او خشنود و جاثلیق او را به همان انواع معالجت همنی کرد؛ روی به بهودی گذارد و چندی برنیامد که شفای کامل یافت.»

تا اینجا، اغلب آنچه گفتیم درباره پزشکان و طبیبان بود، اگرچه به بیماران نیز ربطی داشت، زیرا، اولاً، پزشکان بدون بیماران وجود نمی‌توانند داشت و، ثانیاً، چنان‌که در قسمت اول و دوم این سلسله‌یادداشت‌ها نوشتیم، بین این ۲ گروه پیوندی استوار هست. باری، باز چنان‌که گفتیم، نوشتن کتاب‌های پزشکی از روزگاران کهن رونقی بسیار داشت، اما، از آنجا‌که پزشکان معتبر بیشتر در خدمت حکام بودند، آثار خویش را به‌نام ایشان می‌کردند و به کتابخانه دربار تقدیم می‌داشتند و، درنتیجه، تنها کسانی از نوشته‌های آن‌ها بهره‌مند می‌شدند که از خواص بودند (اگرچه عوام نیز غیرمستقیم از این کتب استفاده می‌بردند)، همان‌طور که ابومنصور موفّق هروی، حدود ۱۰۰۰ سال پیش، در مقدمه «الأنبیة عن حقائق الأدوية»، نوشته است که کتاب خود را «ازبهر خزانه» یکی از حکام وقت تألیف کرده است که «دانش‌جوی» و «سخی‌دست» و «کریم‌طبع» بوده است و ما دقیقاً نمی‌دانیم که کیست. البته در همان‌زمان اخوینی بخاری که از شاگردان یکی از شاگردان محمد زکریای رازی بوده است در ابتدای کتاب خود، «هدایة المُتعلّمین فی الطّب»، نوشته است: «اکنون تو که فرزند منی اندرخواستی از من کتابی به‌باب بجشکی [= پزشکی]، سبک و آسان، تا تو را خاصه از من یادگار بُود و دیگر مردمان را فایده بُود.» تفصیل این معنی می‌ماند برای بعد.

داروی کرونا رسید؟

به بهانه گفته برخی از مسئولان درباره اینکه ایران به ساخت داروی ضد کرونا نزدیک شده است

دست را به مردم کشورشان برسانند. به گفته معاون تحقیقات و فناوری وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ایران در بسیاری از شاخص‌های پزشکی در دنیا جزو کشورهای پیشرفته است به نحوی که برای درمان ویروس کرونا یا ساخت واکسن آن هستند، خبری -آن هم از داخل کشور- منتشر شد که امیدواری‌هایی را نه‌تنها در ایران بلکه در سطح جهانی ایجاد کرد: «ایران، نزدیک به تولید ۲ داروی ضد ویروس کرونا»

سخن‌گوی معاونت علمی و فناوری نهاد ریاست جمهوری از تولید ۲ داروی جدید ضد ویروس کرونا در ایران خبر داد. کرمی گفت: «موفق به عقد قرارداد با ۲ شرکت دارویی برای تولید داروی ضد ویروس کرونا شدیم و با ۲ شرکت هم برای تولید داروی مکمل کاهنده به‌توافق رسیدیم.» او همچنین خبر داد: «این شرکت‌ها از چهارشنبه، ۱۴ اسفند، مراحل آزمون حیوانی را شروع کرده‌اند و در حال حاضر در حال تست بالینی هستند. امیدواریم هفته آینده حامل خبرهایی خوب از شرکت‌های دانش‌بنیان درباره کرونا باشیم.»

این روزها تقریباً همه بیماری‌هایی که به جراحی نیاز دارد در داخل کشور انجام می‌شود. بیش از ۵۰ درصد سرطان‌ها در کشور کاملاً درمان‌پذیر است. مرکز پیوند اعضای شیراز بیشترین پیوند کبد را در دنیا داشته است. ۹۷ درصد داروهای مورد نیاز کشور در داخل تولید می‌شود و کیفیت داروهای تولید داخل بسیار خوب است و پیشرفته‌ترین داروها را که داروهای فناوری برتر و بیوتکنولوژی است تولید می‌کنیم. پیشرفت‌های ایران در درمان بیماری‌ها و عمل پیوند مغز استخوان نیز بی‌نظیر است و تنها در رشته خون و سرطان و پیوند مغز

و استخوان ۴۰۰ نفر آموزش دیده داریم و ... همه این‌ها باعث می‌شود وقتی معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور می‌گوید «ایران در توسعه پزشکی قدرت اول منطقه به حساب می‌آید»، در این اظهار نظر ایشان هیچ شکی به دلمان راه ندهیم.

در این سال‌ها آن‌گونه که باید از پیشرفت‌های علمی‌مان نگفتیم و همین باعث شده است وقتی از تلاش دانشمندانمان برای کشف داروی ضدکرونا می‌گوییم، برخی‌ها این‌گونه تلاش‌ها را به‌سخره بگیرند. آیا می‌دانستید ایران در زمینه تولیدات علمی در سال ۲۰۱۸ رتبه ۱۶ را به دست آورده است و همچنین در زمینه استنادات و پزشکی بالینی رتبه ۱۶ را در سطح جهان کسب کرده است؟ اتفاقی که در لایه‌ای خبرهای فرامالیاتی دکترها و گرانی ویزیت و ... در این چند وقت از چشم رسانه‌ها دور ماند و همین باعث شد امروز که از توانایی پزشکی کشور می‌گوییم، برخی از مردم با شک و تردید به آن نگاه کنند.

این روزها تقریباً همه بیماری‌هایی که به جراحی نیاز دارد در داخل کشور انجام می‌شود. بیش از ۵۰ درصد سرطان‌ها در کشور کاملاً درمان‌پذیر است. مرکز پیوند اعضای شیراز بیشترین پیوند کبد را در دنیا داشته است. ۹۷ درصد داروهای مورد نیاز کشور در داخل تولید می‌شود و کیفیت داروهای تولید داخل بسیار خوب است و پیشرفته‌ترین داروها را که داروهای فناوری برتر و بیوتکنولوژی است تولید می‌کنیم. پیشرفت‌های ایران در درمان بیماری‌ها و عمل پیوند مغز استخوان نیز بی‌نظیر است و تنها در رشته خون و سرطان و پیوند مغز

دیالوگ ماندگار

یک لغزش فقط وقتی به اشتباه تبدیل می‌شه که به جای اصلاح، انکارش کنی!

City Hall / هارولد بکر

کارتون‌شهر

عکس تو عکس

ببخشید که می‌گوییم سفر نکند

در حالی که تنش بین مردم بومی شمال و ویلادارانی که از تهران یا شهرهای دیگر قصد آمدن به ویلاهایشان را دارند در فضای مجازی بالا گرفته است، تصویر یک شهروند گیلانی که تابلویی در دست دارد در فضای مجازی داغ شده است. این شهروند روی یک تکه کارت بزرگ نوشته است: «سلام هم‌وطن. شرم‌نده شما هستیم. همیشه میزبان شما بودیم. امروز تن همشهری‌های ما رنجور و بیمار است و خیلی‌ها اسیر بستر بیماری هستند. ببخشید که می‌گوییم سفر نکندید. دعا کنید. کمک کنید که زود و دوباره میزبان شما باشیم.»

کارمندان بانک در لباس ضد کرونا

در اقدامی جالب، کارکنان یک بانک برای جلوگیری از شیوع کرونا، با کلاه، دستکش، ماسک و روپوش سفید در محل کار خود حاضر شدند. تصویر این نوع لباس پوشیدن آن‌ها در فضای مجازی منتشر شده است.

یخچال به جای وایت‌برد

تصویری از یک معلم در حمیدیه خوزستان در شبکه‌های اجتماعی دست‌به‌دست می‌شود که در آشپزخانه مشغول ارسال ویدئوی آموزشی برای دانش‌آموزان است و از یخچال خود به عنوان وایت‌برد استفاده می‌کند. حاجی میرزایی، وزیر آموزش و پرورش، به این عکس واکنش نشان داد و نوشت: «همکارانم در سراسر کشور توانسته‌اند با خلاقیت، جریان یادگیری را تداوم بخشند و در تعطیلی مدارس، به‌ویژه خانم معلمی که در شهرستان حمیدیه از امکانات منزل شخصی خود برای آموزش دانش‌آموزانش استفاده کرده بود قدرانی می‌کنم.»

ستاره تازه کشف شده به شکل اشک

ستاره‌شناسان از شناسایی ستاره‌ای جدید خبر داده‌اند که به علت قرار گرفتن در مداری نزدیک به ستاره کوتوله قرمز به شکل یک قطره اشک درآمده است. این ستاره «آج دی ۷۴۴۲۳» نام‌گذاری شده و نکته عجیب درباره‌اش این است که به دلیل تأثیرپذیری از جاذبه شدید ستاره کوتوله، پروافکنی و درخشش آن هم نامنظم است و به یک سمت کشیده شده است. جرم این ستاره ۱/۷ برابر خورشید و فاصله آن از زمین ۱۵۰۰ سال نوری است.

توت‌فرنگی درختی عجیب در سیستان

احتمالاً توت‌فرنگی زیاد دیده و خورده‌اید. بیشترشان خوشم‌داند و ظاهری زیبا دارند اما تصاویری از نوعی توت‌فرنگی عجیب در سیستان و بلوچستان که در فضای مجازی منتشر شده کاربران را متعجب کرده است. این توت‌فرنگی برخلاف دیگر توت‌فرنگی‌ها، به جای بوته، از درخت سر درآورده است و احتمالاً حاصل پیوند ۲ گیاه است.